

Levi van Veluw

dwarst het universum

Het werk van Levi van Veluw (1985) valt in de smaak bij verzamelaars, maar hij daagt zijn publiek ook uit door steeds nieuwe stappen te zetten - met installaties, tekeningen en sculpturen. Een ateliërgesprek over zijn ontwikkeling als kunstenaar en over hoe hij zijn eigen koers bepaalt, met en soms los van de kunstmarkt.

TEKST: KOOS DE WILT PORTRETFOTO: EEF BONGERS

De lente breekt door in de bosachtige omgeving van het Havengebied in Zaan-dam, het voelt aan of je ver weg bent van de stad. In een van de panden op het voormalig industrieterrein, in het verleden werd er munitie gemaakt, bevindt zich het atelier van de 32-jarige kunstenaar Levi van Veluw. In de grote hoge ruimte, met een sierlijk rond plafond, staan overal tafels met daarop kunstwerken in verschillende fasen van gereedheid. Een van zijn medewerkers zaagt met veel kabaal plankjes voor een letterbakachtig kunstwerk, dat deel uitmaakt van de serie 'Monolith'. Ondertussen zijn Van Veluws vriendin Noa en haar assistent onverstoornbaar bezig met hun eigen werk: het ontwerpen van etalages voor bedrijven zoals de Bijenkorf.

Levi wandelt door de ruimte. Hij heeft nog last van een jetlag en bovendien een verkoudheid opgelopen tijdens zijn reis naar New York. Daar was hij bij galerie Ron Mandos als enige Nederlander vertegenwoordigd op de prestigieuze hedendaagse kunstbeurs The Armory Show.

Zijn werk ontwikkelde zich in eerste instantie van foto's van zijn eigen gezicht - met daarop pentekeningen, stenen of zelfs complete landschappen - naar installaties met personen in een ruimte. Daarna kwamen er zwart-wit tekeningen van ruimtes, maar ook installaties en sculpturen waarin je helemaal geen mensen meer tegenkomt. Hoe ziet de kunstenaar deze koers? "Mijn portretten waren afstudeerwerk. Ik was nog jong en had geen budget. Heel intuïtief maakte ik deze

“De verandering van disciplines gaf me de ruimte inhoudelijk iets anders te onderzoeken.”

foto's van mijn eigen hoofd. Het werd als snel tentoongesteld en meteen gepresenteerd als belangrijk. Zelf had ik daar wel vraagtekens bij. Was het werk wel voldoende doorontwikkeld? Ik kreeg ook direct het label fotograaf terwijl ik me dat niet per se voelde. Het waren niet meer dan zes foto's, maar het was een mooi startpunt. Al snel had ik genoeg van het afbeelden van mijn hoofd, al wist ik nog niet wat mijn volgende stap zou zijn. Andere disciplines brachten het antwoord. Het werk dat volgde, bestond uit installaties van mijn familie, met mijn vader, moeder, broer, zusje en mezelf. Het ideale gezinsbeeld, maar ook met een ongemakkelijke sfeer. Daarna maakte ik installaties van vergelijkbare situaties, maar dan zonder de mensen erbij. Dat werkt vervreemdend, in hoeverre blijf je de personen nog herkennen? Het werd weer tijd voor iets anders. Ik ben gaan tekenen: met een leeg vel voor me gaf ik mezelf de opdracht iets te maken uit het niets, in zwart en wit. Mezelf tekenen was geen optie dus kwam ik

ergens anders uit. Op de tekening is nog wel een opstelling van een kamer te zien met een menselijke ordening, maar dan zonder functie omdat de muren zijn verdwenen.”

Meerdere disciplines

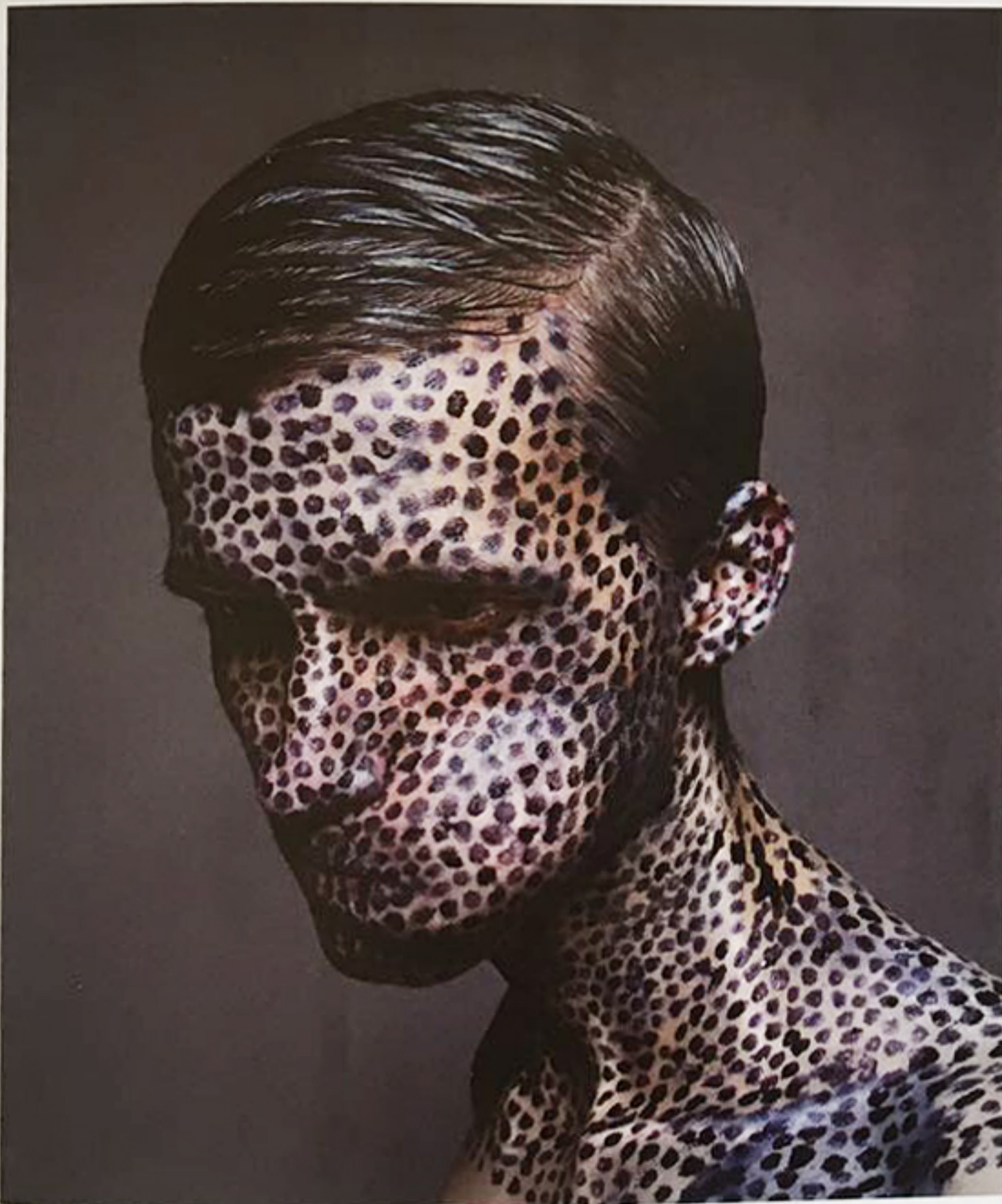
Als je je werk bekijkt van de afgelopen tien jaar, valt op dat je steeds zwarter bent gaan werken. Van Veluw: “Dat komt vooral voort uit de tekeningen die ik ben gaan maken, die zijn in zwart-wit. De beperking daarvan wilde ik in een volgende fase vasthouden. Kleur gebruik ik alleen wanneer het inhoudelijk iets toevoegt, niet omdat het misschien mooier zou zijn. Zolang dat niet het geval is, houd ik daaraan vast. Dat is de reden dat ik het zwart-wit ook meenam naar mijn driedimensionale werk. Het bijzondere is dat de verandering van disciplines me de ruimte gaf ook inhoudelijk anders te kijken. Ik ging mezelf dingen afvragen als waarom we in ruimtes willen verblijven met muren eromheen, en waarom die eigenlijk recht moeten zijn. Het gaat mij er niet om een antwoord te geven, ik wil meer een bepaald gevoel oproepen en dat vastleggen in een beeld. Het is vergelijkbaar met jezelf vragen stellen over het heelal, over wat het is en wat het betekent. Dan vind ik het spannend om een melancholisch gevoel op te roepen en dat in een beeld te vangen. Ik ben op zoek naar het punt waar onze

onder
'Dots uit de reeks Ballpoints',
© Levi van Veluw 2007, courtesy of
Galerie Ron Mandos.

'Landscape I', © Levi van Veluw,
2008, courtesy of Galerie Ron Mandos.

linkerpagina
Levi van Veluw, 'Guider for Singularity',
walnotenhou, zwarte inkt,
162 x 162 x 6,5 cm, 2017.

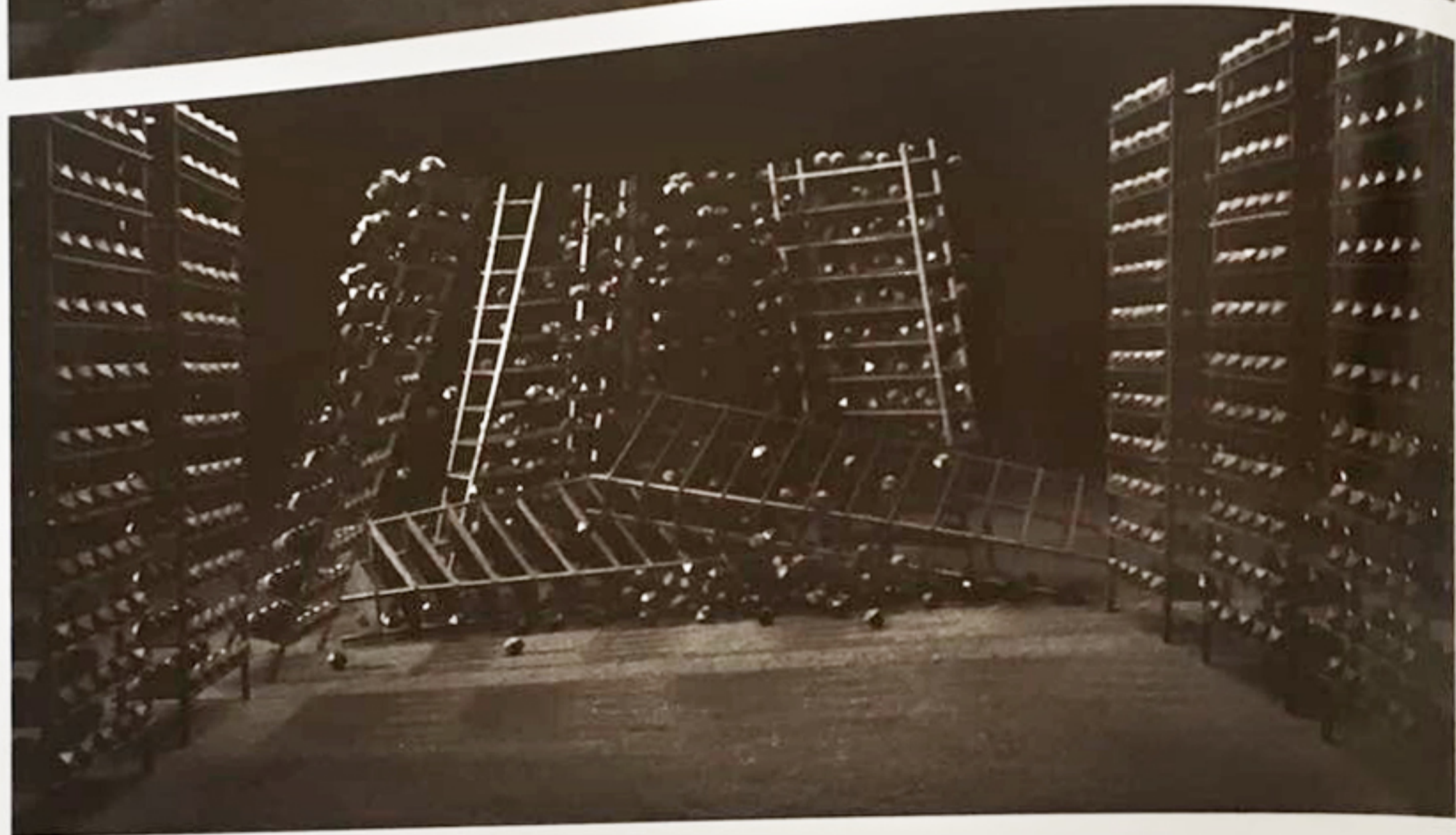
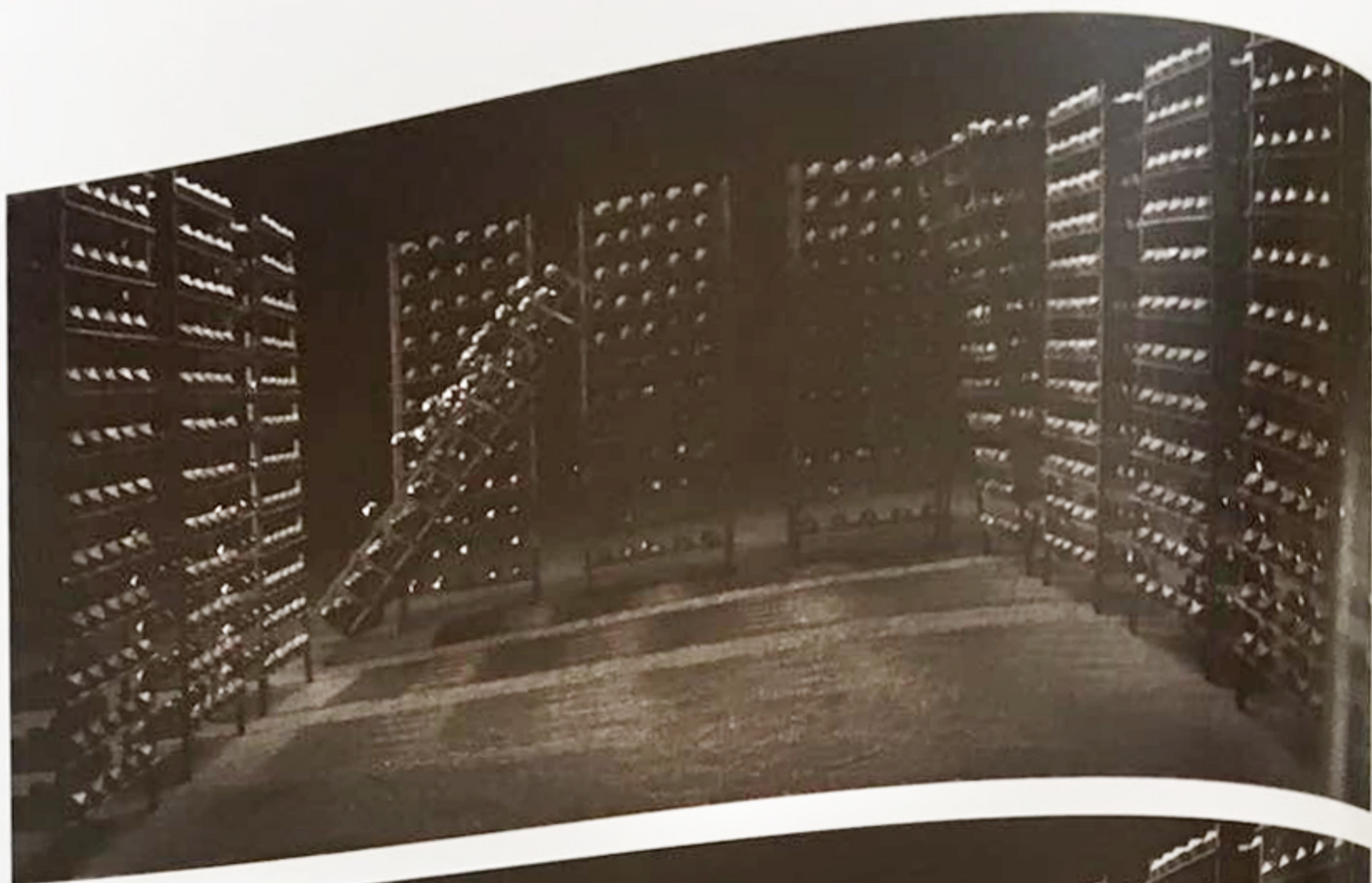
linkerpagina onder
De solo stand tijdens de Armory
Show 2017. Courtesy Galerie Ron
Mandos, Amsterdam.

rechts
'Archive', video still © Levi van Veluw,
2014 (3), courtesy of Galerie Ron
Mandos

'Archive', video still © Levi van Veluw,
2014 (2), courtesy of Galerie Ron
Mandos

“Mijn werk is conceptuele kunst
verteld door beeld.”

menselijke denkwijze geconfronteerd wordt met een heel andere logica, die van de natuur. Wanneer een kast met een archief langzaam voor onze neus omvalt, wordt het in onze ogen een chaos, terwijl de natuur volgens een vaste formule werkt. Daar is chaos helemaal geen chaos, die is gebaseerd op een systematiek waarop je feilloos een berekening kunt loslaten. Als we de natuur volledig zouden kunnen doorgronden, zouden we precies kunnen voorspellen waar de dossiers op de grond terechtkomen. Ik ben gefascineerd door rasters en ordening, maar tegelijkertijd wil ik ze

bevragen. Waarom hebben we behoefte aan die rangschikking? Waarom willen we in zo'n huis leven, maar moet het ook weer niet al te gestructureerd zijn? Ik pretendeer vooral niet dat ik er een antwoord op kan geven. Maar soms komt het samen en publiceert een filosoof mijn afbeelding ter illustratie.”

Een eigen, kloppende werkelijkheid

Voor zijn werk 'The Monolith' maakte Van Veluw een perfecte kubus die zich in het midden van de ruimte bevindt. In deze schijnbaar massieve constructie is een soort atelier te zien van de schepper, de uitvinder, en maker van een nieuw universum. Daar creëert de kunstenaar een alternatieve realiteit. Hier worden geometrische vormen en hekken gecreëerd die doen denken aan zijn eerdere werk. Ook inhoudelijke thema's als chaos, orde of ver-

---

"Ik kreeg meteen het label fotograaf, terwijl ik me dat niet per se voelde."

vreemding komen hier terug. Al sinds zijn vroege jeugd is Van Veluw gefascineerd door dingen die theoretisch mogelijk zijn, maar toch moeilijk zijn voor te stellen. Hij fantaseert over een omgeving met andere natuurwetten, een wereld die werkt volgens een alternatieve logica, die van hem zelf. Deze werkelijkheid moet als volstrekt natuurlijk en logisch worden ervaren door de beschouwers van zijn werk. Door binnen een installatie een omgeving te scheppen waarin alles anders is gedefinieerd, verliest de bezoeker daar even zijn greep op de werkelijkheid. Er zijn vaag herkenbare vormen te zien die vervreemdend werken en die de bezoeker uitdagen zijn eigen associaties toe te laten. Van Veluw: "Het aller-, allerleukste van kunstenaar zijn is dat je je eigen logica kunt verzinnen, en deze ook nog mag toepassen. Je verzint iets wat er niet is. Overigens doet de rest van de wereld dat ook: daar worden ook wetten en regels verzonnen waarvan je je kunt afvragen hoe logisch die zijn. Ik creëer een alternatieve realiteit die reflecteert op de gewone werkelijkheid. In principe zijn ze beide even waar. Een werk van een claustrofobische gang dat ik heb gemaakt, doet bijvoorbeeld denken aan de eindeloze rijen serverkasten bij Google, ook die gangen hebben iets claustrofobisch. Een omgeving met oneindig veel data gevangen in een kastachtige structuur. Dat beeld associeer ik dan, maar niet letterlijk, de toeschouwer kan daar zijn eigen ideeën bij hebben. Het zet aan tot nadenken."

Visuele conceptuele kunst

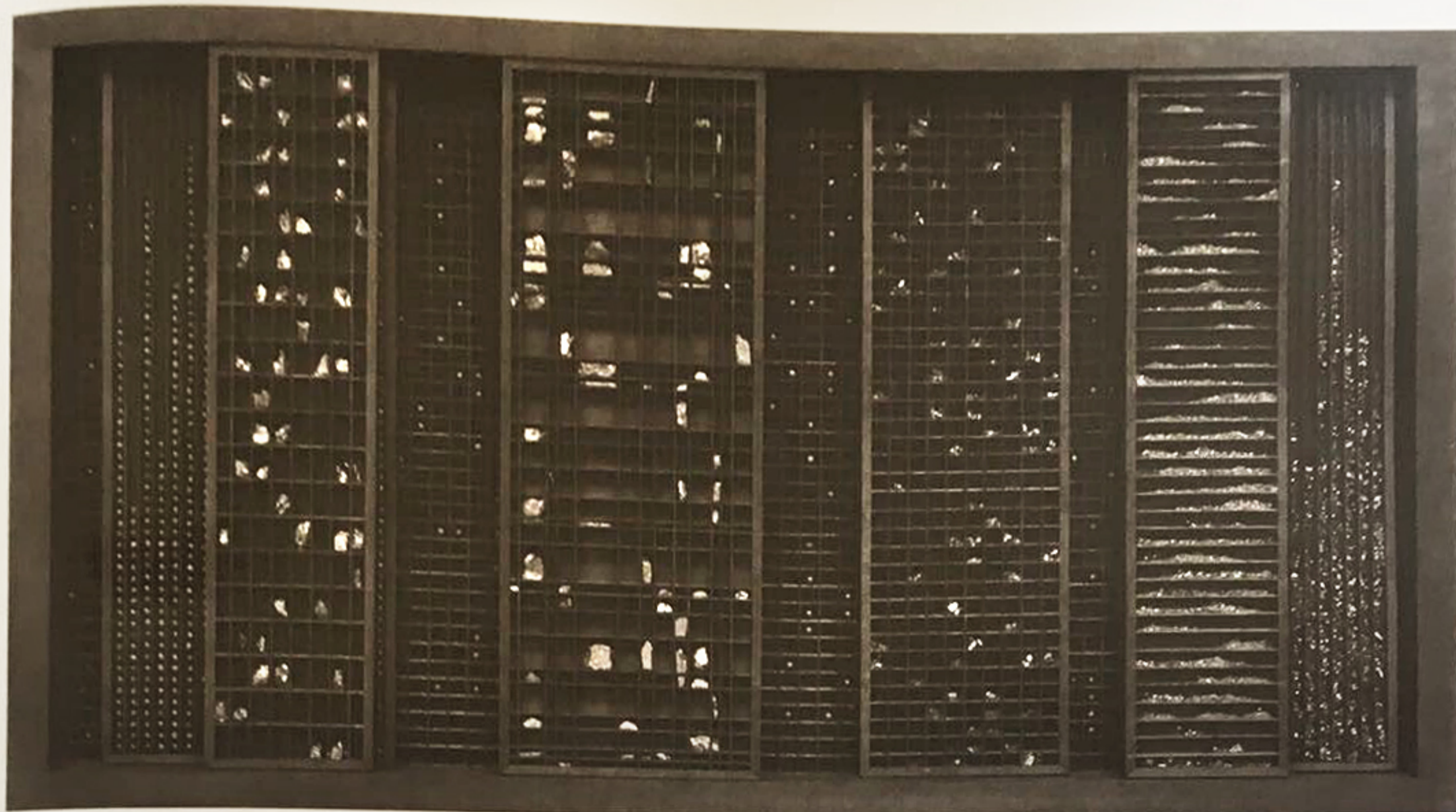
Toen ik op de academie zat, was de focus meer gericht op alleen het conceptuele denken dan hoe je het concept omzet naar een visueel beeld. Hoe belangrijk is het visuele voor jou? Van Veluw: "Het conceptuele zie je niet alleen veel op de academies, ook in de museale wereld. Ik ben heel erg voor een visuele conceptuele vorm van kunst. Mijn werk is conceptuele kunst verteld door beeld. De esthetiek ontstaat als een gevolg van het concept, en niet andersom. Alles in een beeld moet getoetst zijn aan het concept, dan pas mag ik het gebruiken. In mijn geval: als kleur geen toegevoegde waarde heeft behalve het mooie dan heeft het voor mij geen bestaansrecht." En hoe belangrijk is het handwerk voor jou? "Ik vind het belangrijk dat je ziet dat er met een hand aan gewerkt is, dat voelbaar is dat iets een oorsprong heeft. Je ervaart altijd of iets echt gemaakt is door handen in plaats van door een machine, dat gevoel wil ik overbrengen. Als iets kaarsrecht is, dan

geeft dat heel andere associaties dan wanneer je ziet dat iemand heel erg geworsteld heeft om iets recht te krijgen. Dan wordt zichtbaar dat er een intensief proces aan vooraf is gegaan. Ik vind dat proces belangrijk. Het is vergelijkbaar met in een kring een verhaal in elkaars oor doorvertellen, vaak is aan het einde van de kring een heel ander verhaal ontstaan. Dat andere, nieuwe verhaal wil ik ook in mijn werk terugzien."

In 2015 werkte Van Veluw een jaar lang aan 'The Relativity of Matter', een installatie waar je doorheen loopt alsof je door een huis loopt, of een museum. Bezoekers belanden in een wirwar van gangen, deuren en kleuren, een atmosferisch droomlandschap. Van Veluw: "Het liefste zou ik alleen maar dit soort werk maken

dat het werk er minder goed door wordt. Een beperking kan ook focus geven, en herhaling leidt soms tot diepgang. Toch zou ik mezelf als kunstenaar tekort doen als ik geen installaties meer zou kunnen maken. De kunstwereld zit vol met beperkingen, de kunst is om daar een soort vrijheid in te vinden. Tot nu toe is me dat goed gelukt. Ik heb een balans gevonden tussen het meer verkoopbare werk en mijn installaties die ik vaak zonder subsidies kan maken. Het voelt fijn dat ik aan niemand verantwoording hoef af te leggen. Mijn droom is dan ook een ruimte waar ik aan een kant begin te bouwen en over 40 jaar aan de andere kant eindig. Een aaneenschakeling van volledig autonome installaties en sculpturen die het proces van het kunstenaarschap blootleggen.”

CV

Levi van Veluw (1985, Hoewelaken) is multidisciplinair kunstenaar. Hij maakt foto's, video's, sculpturen, installaties en tekeningen. Hij werd in 2008 bekend met zijn solotentoonstelling 'Landscapes'. In dat jaar werd hij bekroond met de International Photo Award in New York voor de fotoserie 'Ballpoints'. Van Veluws gevarieerde oeuvre is tentoongesteld op vele locaties in Europa en de Verenigde Staten. Het leverde hem een aantal nominaties en awards op. Zijn wer-

---

“Ik ben gefascineerd door rasters en ordening, maar tegelijkertijd wil ik ze bevragen. Waarom hebben we behoefte aan die rangschikking?”

ken werden getoond in het Museum of Arts and Design, New York, Marres House for Contemporary Culture (Maastricht), Manifesta Foundation, (Amsterdam), Maison Particulière (Brussel), De Hallen Haarlem, Museum of Image and Sound (São Paulo), Musée d'art contemporain de Montréal (Canada), The Museum of Old and New Art (Australië), The Phillips Collection (Washington, D.C. VS) en The Bass Museum of Art (Miami, VS). Naast zijn vrije werk, heeft Levi van Veluw ook gewerkt in opdracht van particulieren. Zo heeft hij in 2012 samen met Marc Coetzee, directeur van het Zeitz MoCAA de film 'Familie' ontwikkeld, in het kader van het Films-4peace project. In 2016 maakte Van Veluw voor het exclusieve modehuis Hermès een levensgrote site-gebonden installatie voor een van hun flagship stores in New York.

boven en linkerpagina onder
Levi van Veluw, 'Guider for Singularity', walnotenhou, zwarte inkt,
162 x 162 x 6,5 cm, 2017.

Meer weten

Contact

Levi van Veluw wordt vertegenwoordigd door
Ron Mandos
Prinsengracht 282
Amsterdam
020- 3207036
www.ronmandos.nl
www.levivanveluw.com